

Na nových sušárnách provádělo se sušení chmele odborně a pečlivě, takže suchý chmel zachoval zelenou barvu, byl dobře suchý a lupulin (chmelová moučka) zdravá, nepřipálená. Když větrná smršť způsobila, že tolik chmelnic padlo, byly většinou zase zvednuty. Chmelina, která byla velmi vzrostlá, musila se z konstrukce sejmuti a na znovu zdviženou konstrukci se pak zavěšovala. To zavěšování těžkých trsů bylo tak namáhavé, že na pomoc přišli vojáci. Jejich pomoc byla opravdu vydatná.

Starých, malých sušáren se přestalo užívat, protože chmel se na nich sušil špatně, usušilo se málo a draze.

I obilí narostlo a sklídilo se více než v létech předchozích, píce rovněž. Tak v roce 1958 naplnilo JZD 3 silážní jámy, v létech 1956 a 1957 sotva dvě. Každá z těchto jam pojme na 40 vagonů zelené hmoty. V roce 1959 byly jámy naplněny ponejvíce zelenou kukuřicí. Do ní byla namíchána vojtěška, traviny, řepní chrást. Kukuřice byla na poli zvláštním kombajnem posečena, rozřezána na hrubou řezanku a pak vlečňáky, do nichž při pohybu kombajnu po poli napadala, odvezena a vysypána do silážních jam. V jamách byla obručemi těžkých traktorů „Stalinců“ důkladně slisována. Ze silážních jam vyváží se během zimních měsíců až do května ke zkrmování do stájí a dobytek ji s velkou chutí přijímá.

V roce 1959 narostlo také mnoho ovoce, budilo to až údiv, jak stromy na podzim byly zatíženy, zejména jablky. Nebylo však připraveno tolik podniků, které by byly celou tu bohatou úrodu zpracovaly. Proto, i když už všichni si nakoupili ovoce do libosti, bylo ještě v dubnu dosti ovoce na prodej. U nádraží v Kněževsi na zahradě s vysázenými jabloněmi tak před 17 lety v úrodné zemi po chmelnicích s dostatečnou spodní vláhou a s kvalitními odrůdami jablek, narostlo tolik jablek, že to budilo úžas. Krásné vyspělé stromy byly tak zatíženy jablky překrásnými, velkými, lahodnými, že větve jejich byly sehnuté a ty spodní dosahovaly až k samotné zemi. Když svítilo podzimní slunce na tuto bohatou úrodu, tvrdili ti, kteří tuto krásu uviděli, že něco tak skvělého v životě neviděli.

Zajímavé je, jak rok od roku laciněji a pružněji provádějí v JZD sklizeň všechních obilovin, pšenice, ječmene, ova, směsek i žita, kromě dlouhého žita, pomocí kombajnů. Po polích pojíždějí kombajny, po straně jich traktor s valníkem, do něhož se sype obilí. Když jsou plné, vystřídá je jiný valník a plný zavážeji do skladu, kde projde sušičkami a je suché vyfoukáno do sýpky. Tak sklízí se velké lány, pracovníci družstva se sklizně vůbec nezúčastňují. Zaměstnání jsou přitom po jednom jen kombajnér a traktorista.

Co bývalo dříve spěchu, nadměrné práce při sklizni obilí. Houfy lidí těžce se pachtily a ještě ztěžka sklizeň zmáhaly. Co koní, seček, vozů a ženců, aby žně zvládli. Dnes několik kombajnů a traktorů a všechna ta bývalá dřina se provede, aniž většina druž-

Padlé chmelnice

Staré sušárny

Obilí

Ovoce

Racionalizace

Méně dřiny

stevníků by se musila zúčastnit.

Žito Trochu jinak je to s žitem, protože bývá jeho sláma dlouhá. Přiváží se koňmi a traktory k mlátičkám nového typu, ale schopných velkého výkonu, jež obsluhuje jen několik lidí. Sláma se vyfukuje do vysokých stohů a výmlat rychle probíhá. Tahle práce s výfuky je velmi zajímavá. Všechnu suchou píci, všechno zrní vyfoukají vysoko ve stodolách a ve skladištích a člověk shrnuje píci jen z vozu. Dříve mnoho lidí namáhavě podávalo vidlemi píci a slámu ve stodolách a nosili pytle obilí na zádech po schodech na sýpky. Práce dlouhá a těžká.

Práce ve chmelnicích Ovšem jinak je to s prací ve chmelnicích. Tu se mnoho nezměnilo. Jako dříve nelze ve chmelnicích orati bez koní, nelze se obejít bez velkého počtu žen při řezu chmele, který provádí se dále jen ručně, natahování drátku také ručně a zavádění chmele na drátky také ručně. Odorávání koňmo, přiorávání také. Česání většinou ručně, což vyžaduje v Kněževsi na 3000 česáčů. Jen postřiky provádějí se strojově a mnohem důkladněji než dříve za pomoci stříkaček obsluhovaných ručním výkonem. Postřikuje se dnes ještě pomocí letadel. Tu tudíž je značná změna k lepšímu. V Kněževsi čese se rovněž česacími stroji. Jsou tři. Zatím jsou stabilní, dobře česání provádějí. Na zdolání sklizně v Kněževsi však by jich musilo být nejméně 10 a k obsluze jich 500 lidí.

Brigádníci V údobí drátkování na chmelnicích by jen domácí lidé práci nezvládli, proto pomáhají učňovské školy a studenti i studentky zemědělských škol. Práce jich bývá dobrá, bývají pilní, svědomití, ukáznění, mívají svědomité vedoucí. Ani česání chmele nezvládli by domácí lidé, neboť ocesání 14 500 kop chmelnic musí být provedeno během tří týdnů, ne-li ještě dříve.

Studenti Při česání chmele pomáhali studenti a studentky ponejvíce jen pražských škol, jedenáctileté nebo odborných na roveň jim postavených. Praha vyhrazuje si pro své studenty Kněževs a jen ještě několik větších výstavnějších obcí s možností lepšího ubytování než v obcích malých. Požadavky pražských studentů, a zejména jich rodičů, jsou značné, předpokládají hygienická zařízení, lepší možnosti umývání, ba i koupání. Kněževs má pro ně umývárnu ve škole a velkou umývárnu na místním národním výboru, obě se sprchami. Žádají pro sebe též postele, aby nemusili spát jen na slamníku na podlaze. Kněževs vychází těmto jejich požadavkům stále více a více vstříc. K dispozici mají i sanitní službu. Její členové docházejí za nimi denně na pole. Kromě toho pečují o ně takzvaný štáb, který platí pražský národní výbor, aby rodičům studentů zaručoval zvláštní péči o jejich synky a dcerky. Štáb – to je několik zaměstnanců pražského MNV, jako: 1 školská inspektorka, 1 lékař, 1 pokladník a účetní, 1 organizátor. Tento štáb pečují ještě o několik sousedních vesnic.

Výkonost studentů při česání se rok od roku zlepšuje, dobrá kázeň, dobrá práce. Předpokládá to ovšem svědomité, snaživé a uvědomělé vedoucí a takových bývá většina.

JZD má v chodu od dubna do listopadu kuchyni s jídelnou pro brigádníky, družstevníky a ostatní zaměstnance. Oběd je za 2,50 Kčs a jsou s ním všeobecně spokojeni. Pracují tam 3 kuchařky. V sezoně chmelové stravují na 3 300 lidí. Stravování je dobře organizováno, všechno až na chmelnice dodává se včas, jak strava, tak nápoje. Zrovna tak zásobování sušičů chmele a ostatních bylo bezvadné.

Stravování